

N:o 81.

Af Herr **Per Nilsson** i Espö: *Om upphäfvande af Kongl. förordningen den 6 Augusti 1864, angående hemmansklyfning och jordafsöndring.*

Vid 1862—1863 års riksmöte föreslog jag (motion N:o 199) i Bondeståndet på anförda skäl, det den ändring uti då gällande stadgänden måtte beredas: »Att jord må, utan afseende på dess beskaffenhet, få fritt från hemman afsöndras och för alltid försäljas till huru stor och liten del som helst».

Ehuru sedermera utkomna författningar nu lemna större frihet i afseende å jordafsöndring än då, kvarstå dock ännu många till och med onödiga eller skadliga hinder mot sträfvan att få bo på egen torfva samt de för ett land välsignelserika följderna deraf, att ett mycket större antal af dess invånare äro egare af jord och derigenom än mera beredde till att försvara den mot inre och yttre fiender. Göre man i det praktiska lifvet en jämförelse emellan den arbetare, som eger ett litet hus med något jord dertill, emot backstugusittaren och statorparen. Den förre har ett sjelfständigt familjelif; om någon gång arbetet tryter för honom hos arbetsgifvare, slipper han gå sysslolös, utan kan förbättra sin egen jordtorfva, plantera fruktträd, bärbuskar och blommor, så att hemlifvet blifver trefligt, och han uppfostrar sina barn till sjelfständiga och redbara arbetare och verkar således godt i sedlighetens och den ädla mensklighetens utveckling i de lägre folkklasserna. Tager man nu i betraktande backstugusittaren och statorparen, så äro de i en mycket sämre belägenhet. Om denne gör någon förseelse emot sin höge husbonde eller husbondens förnäme förvaltare, så hänger ett damoklessvärd öfver honom, emedan han icke vet hvilken dag han blir utvräkt, och kanske icke ens får tak öfver hufvudet i socknens fattighus. Den som vill taga något bättre reda på

statorparens belägenhet än jag här kan beskrifva, han läse en broschyr, som utkom för många tiotal af år sedan, »Om Statorpare-systemet af baron Raab». Om samma broschyr icke finnes i bokhandeln, så är den tillgänglig i de offentliga biblioteken. Efter genomläsandet af densamma, gör man sig den frågan: hur kunna de barn uppfostras, som med modersmjölken insupit ovilja emot all sjelfständig eganderätt och icke hafva utsigt att sjelfve kunna arbeta sig till en sjelfständighet i samhället. Lyckligtvis är detta system icke så utveckladt inom Sverige, att någon fara för närvarande är å färde. När socialismen i det öfriga Europa räcker upp sitt hufvud och förskräcker statsmän att tillgripa reaktionära bestämmelser för att bekämpa den af dem sjelfva genom sin lagstiftning framkallade faran; då hafva vi uti frihetens stamland på jorden ingen beröring deraf; låtom oss derföre stanna i bäcken, innan vi komma i ån. Inom den provins jag bor finnas många tusen familjer, som köpt sig en liten torfva jord och derpå uppfört en liten tarflig stuga och låtit sig anteckna hos häradsskrifvaren som egare; men när köparen vänder sig till häradsrätten att få säkerhet derå, så ligger lagen emot, och han får lugna sig med, om han får en påskrift mot betalning, att köpehandlingen är uppvisad, »till den kraft och verkan lag förmår.» I följd häraf vill jag föreslå att Riksdagen för sin del besluter,

att Kongl. Maj:ts förnyade nådiga förordning angående grunderna och villkoren för hemmansklyfning och jordafsöndring, gifven Stockholms slott den 6 Augusti 1864, till all kraft och verkan upphäfves, och bestämmes att köp af jord, vare sig större eller mindre, må erhålla ett folium i fastighetsboken till framtida säkerhet.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1879.

Per Nilsson

i Espö.